

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravišтво: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Koncentracija.

Cim bolj urejeno je notranje politično življenje kake države, tem manj strank se bori v njej za nadoblast. Da, število političnih strank je naravnost merilo politične zrelosti kakega naroda. Predvojna Angleška, primer parlamentarne države, je poznala v bistvu le dve stranki. Amerika, danes brez dvoma prva država sveta, pozna enako tudi le dve stranki. Zato pa so obdarjene neurejene države z obilico strank in v majhni Podkarpatski Rusiji se je borilo za borih 9 mandatov nič manj ko 13 strank.

Mogli bi tudi reči, da je naraščanje števila političnih strank znak naraščanja notranje neurejenosti, padanje števila političnih strank pa pričetek državne konsolidacije. V Nemčiji raste število strank, v Italiji pada, Nemčija preživlja vedno večjo notranjo krizo, Italija pa se od nje posavlja.

Dogodki kažejo, da se je tudi v Jugoslaviji pričela doba konsolidacije. Vedno jasnejše postaja stremjenje po koncentraciji in doseženi so že prvi uspehi. Še pred letom dni tako razbita Slovenija, da se je za deset kranjskih mandatov potegovalo nič manj ko 10 strank in listi dveh sta bili vrhu tega razveljavljeni, pričena polagoma s koncentracijo političnega dela. V Ptujju so mogli prvič nastavek koncentracije zabeležiti in sicer tedaj, ko je bil izvoljen slovenski župan in ko je bila ubita ona strankarska zagrozenost, ki je dala slovenskemu Ptujju nemškega župana.

V Mariboru je te dni storjen nov, pozitiven korak h koncentraciji. Ustvarjen je Narodni blok in slovenski župan je Mariboru zasiguran.

Toda ne samo v Sloveniji, temveč v vsej državi je opaziti stremjenje po koncentraciji. Že se vedno bolj vidi, kako se naše politično življenje zožuje na boj dveh skupin, že je vedno bolj jasno, kako izgubljajo majhne skupine svojo veljavo, in že postaja fuzija, ozioroma zveza za manjše stranke edina rešitev. Bloki so napoved dobe koncentracije, bloki so znak našega notranje-političnega ozdravljenja.

Ce pa bodo sedaj sklopljeni bloki tudi že v stanu izvesti koncentracijo, pa je seveda drugo vprašanje. Sedanjí opozicijski blok pomeni n. pr. koncentracijo opozicijskih strank za negativno delo zrušenja vlade in je, čeprav le še v negativni meri, donesek h koncentraciji. Koncentracijo pa more pomeniti sedanjí opozicijski blok še le tedaj, kadar v celoti predstavlja program, kadar more kot opozicijski blok nastopiti agitatorično in s tem pri volitvah enotno. Če bi mogel opozicijski blok to storiti, potem bi bila koncentracija našega notranje političnega življenja dosežena takoj in boj bi se bil v glavnem le med dvema strankama.

Da sedanjí opozicijski blok take koncentracije pri različnosti svojih članov ne bo mogel izvesti, je jasno in prav nobenega upanja ni, da bi se sedanjemu opozicijskemu bloku mogla posrečiti koncentracija političnega življenja tudi v daljni bodočnosti. Opozicijski blok more izvesti koncentracijo samo v enem slučaju, da zadobi v njem ena stranka tako dominanten položaj, da izgube druge svojo samostojnost. Le če Radić pospravi vse druge, potem pomeni sedanjí opozicijski blok koncentracijo političnega življenja. Na ta pogoj pa ne morejo pristati niti demokratski niti klerikalci in niti Spahovci.

Življenje se razvija počasi in zato tudi koncentracija ne bo dosežena hitro. Ravno vsled tega pa je sedanjí opozicijski blok le ponesrečen polokus koncentracije.

Toda v sebi nosi kal za novo in uspešnejšo koncentracijo. Če zavre Radić svoje demagoštvo, če pusti svojo republiko, mirotvornost in hrvatsko državno-pravno ideologijo in se omeji na čisto seljaštvo, potem je vsedržen kmetijski blok na obzoru. Iz tega bloka pa sledi nujno koncentracija.

Zlasti namreč zahteva koncentracijo politike gospodarsko življenje. To pa sionl na razrednih interesih, na stanovski politiki. Ko dosežemo to, da se bo vodila naša politika na stanovskih in-

Seja narodne skupščine.

Beograd 21. marca. (Z) Današnja seja narodne skupščine se je začela ob pol 10. dopoldne. Ko so bile končane formalnosti, je predsednik Ljuba Jovanović naznanil, da je prejel še tri poslanske pooblastila in jih izročil verifikacijskemu odboru. Nato je skupščina začela razpravljati o proračunu ministrstva za gradbe.

Prvi je govoril član muslimanskega kluba dr. Džafer Kulenović, ki je grajal proračun zaradi zapostavljanja Bosne in izjavil, da bo glasoval proti. Zemljoradnik Dimitrije Vujić je kritiziral posamezne postavke proračuna in pravtako izjavil, da bo glasoval proti. Demokat Borisavljević se je baval z razmerami v novopazarskem sandžaku in s prometnimi zvezami z Bosno. Ta poa so velike strateške važnosti, v proračunu pa zanje ni ničesar predvidenega. Minister za gradbe Uzunović je izjavil, da so neopravičene različne pripombe opozicijskih govornikov. Graja se, da slabo stojimo s poti in zakaj nismo zahtevali večji proračun. Tega nismo mogli storiti, ker ni bilo fi-

nančne možnosti. Treba je vedno uvaževati našo finančno politiko. Finančni minister dr. Stojadinović je nato predlagal nekatere manjše spremembe, zlasti da se za dovršitev zgradbe narodne skupščine vnese kredit 30 milijonov dinarjev. Ostale spremembe ne upljuje na višino proračuna.

Po njegovem govoru se je glasovalo ter je bil proračun gradbenega ministrstva sprejet z večino glasov.

Na vrsto je prišel proračun ministrstva za promet. Prvi se je oglašil k besedi klerikalec Žebot, za njim zemljoradnik Vujić, musliman Salih Baljić, nato radikal Komnenović ter slednjič demokat Wilder. H koncu je prometni minister dr. Kojić odgovoril vsem predgovornikom ter odklanjal napade opozicijskih govornikov na proračun. Nato je bil tudi ta proračun sprejet z večino glasov ter se je seja ob 13.15 končala. Prihodnja seja je napovedana za jutri dopoldne ob 8. Na dnevnem redu je prava o proračunu ministrstva za pošto in brzojav in ministrstva za poljedelstvo in vode.

Uradniško vprašanje pred ministrskim svetom.

Beograd 21. marca. (ML) Nocoj od 5. do 9. ure se je vršila seja ministrskega sveta. Ob pričetku se je finančni minister dr. Stojadinović obširno poročal o finančnem položaju naše države in o pogajanjih, ki jih vodi uprava fondov s švicarskimi bankami za zaključitev posojila. Nato je prišlo na vrsto uradniško vprašanje. Po dolgi in deloma burni razpravi je vlada sklenila sledeče: 1. da dobe uradniki za mesec april predjem v isti višini, kakor so ga dobili meseca marca; 2. da morajo vsi ministri do 10. aprila dokončati razvrstitev uradništva; 3. da mora finančni minister do 10. aprila pripraviti uredbo o draginskih dokladah uradnikov, tako da bodo uradniki od 1. maja t. l. dalje prejeli plačo po novem uradniškem zakonu in draginskih doklade po novi uredbi, ki bo do takrat sprejeta tudi v narodni skupščini.

Nato je minister za agrarno reformo dr. Simonović obširno poročal o zakonskem predlogu o razlastitvi in kolonizaciji. Hkrati je poročal tudi o zakonskem predlogu, ki so ga stavili vodinski radikalni in za katerega je ministrski predsednik Pašić storil vse, da pride čimprej pred ministrski svet in nato pred narodno skupščino. V tem vprašanju se je razvila živahna razprava, ker so člani vlade, kakor se trdi, v tem različnega mnenja. Večina je za predlog ministra Simonovića. Vlada se ni mogla končno odločiti in se bo o predlogu razpravljalo še na bodoči sei.

Organizacije ruskih emigrantov na Bolgarskem.

Beograd 21. marca. (Z) Kakor znano je Stambolijski svojčas začel razganjati ruske emigrantske organizacije v Bolgariji. Odkar pa je prišel Cankov na vlado, se niso emigranti samo ponovno organizirali, ampak so se začeli tudi oboroževati. Todor Aleksandrov ima namen, da jih uporabi kot vojaške najemnike. Razdeljeni so po odredih. Računa se, da je tako oboroženih okrog 15 do 18 tisoč. Hranijo se in stanujejo po vojašnicah ter prejema plačo, kakor bolgarski dobrovoljci. Nosijo rusko uniformo, dobili pa so tudi bolgarsko uniformo za slučaj, da bi bili uporabljeni za udušenje komunističnih in zemljoradniških ustaj.

teresih, tedaj je tudi že nastopilo zmanjšanje števila političnih strank in predzadnje poglavje naše konsolidacije je doseženo.

Zadnje poglavje pa bo uresničeno takoj za tem, ko si bo v velikem boju priborila najmočnejša stanovska stranka tudi najmočnejšo pozicijo.

V tej smeri se giblje konsolidacija naše države in stranka, ki to že danes razume, ta bo koncentrirala največ sil, ta je stranka prihodnosti.

Vlada in verifikacija radićevskih mandatov.

Nato se je začelo razpravljati o političnem položaju. Največ je bilo govora o verifikaciji zadnjih pooblastil Radićevih poslancev. Vlada stoji, kakor se doznava, na stališču, da se more na vsak način izvesti njen sklep, t. j., da se verifikacija izvrši še-le po sprejemu proračuna. Če pa bi akcija, ki jo je začel opozicijski blok, imela večji upliv na javnost in če bi krona, kakor se je že enkrat zgodilo, naglasila željo, da se ne dela nobenih ovir prihodu radićevcev v Beograd, tedaj bi radikalni nasproti opoziciji popustili ter sklicali sejo verifikacijskega odbora za torek ali celo ponedeljek. Toda tudi v tem slučaju bi se gledalo na to, da se razprava v verifikacijskem odboru na vsak način čimbolj zategne in se ne dovrši na prvi sei, temveč šele na drugi ali tretji. Tudi bi se seje sklicevale še-le po preteku dočlenenega časa, tako, da bi prišlo poročilo verifikacijskega odbora pred plenarno narodno skupščino šele po proračunu. Če pa bi bil položaj za vlado zaradi pritiska opozicije na čimprejšnjo izvršitev verifikacije neugoden, bi se poročilo verifikacijskega odbora stavilo na dnevni red skupščinske seje dne 27. t. m. ali pa kot druga točka dnevnega reda na sei 28. t. m., vsekakor tedaj šele po proračunu. Tako bi se radićevcem onemogočilo, da bi takoj zaprilegli in bi opozicijski blok dobil večino v skupščini. Vlada bi se pa pač prilagodila položaju in glede nanj odločila, ali naj takoj otvori krizo ali pa poskuša na eni ali drugi sei skupščine dokončati invalidski zakon.

Vprašanje mariborskega gledališča.

Beograd 21. marca. (Z) Danes je prispel sem upravnik gledališča v Mariboru dr. Brencić, ki je posetil ministra za prosveto. V imenu članov mariborskega gledališča je zaprosil ministra, naj se članom gledališča dajo poleg plače tudi draginski doklade, katerih proračun ministrstva ne predvideva, katere pa so prejeli prejemači od pokrajinske uprave. Če bi člani gledališča ne dobili doklade, gledališču ne bo mogoče nadaljevati dela.

VOJAŠKA REORGANIZACIJA V FRANCILJ.

Pariz, 21. marca. (Havas) Zbornica je sprejela danes dopoldne zakonsko predlogo, ki urejuje efektivno stanje kadrov. Po tem zakonu se znižuje število polkov pri pехoti od 173 na 62, pri konjenici pa od 78 na 45. Topništvo in kolonialne čete se pomnože. Z novo uredbo se bo doseglo znatno prište-

Verifikacije radićevskih mandatov.

Opozicija namerava pozvati na pomoč Radićevce.

Beograd 21. marca. (Z) Danes je Marko Gjuričić sklical sejo verifikacijskega odbora za 27. t. m. Ko se je to izvedelo, je v opozicijskem bloku nastalo vznemirjenje. Člani verifikacijskega odbora iz opozicije so se sestali in poslali Gjuričiću pismo, v katerem ga opozarjajo, da sklicanje verifikacijskega odbora na 27. t. m. ni v duhu skupščinskega poslovnika. Zato zahtevajo, da se seja skliče za danes popoldne ob 4, ker bi s tem poslanci ne bili ovirani v izvrševanju svojih dolžnosti. To pismo so podpisali demokratski, muslimani in klerikalci in razen teh tudi nemški poslanec dr. Mozer.

Gjuričić je na predstavko odgovoril, da bo dal odgovor kasneje. Izrazil pa se je, da bi bilo najbolje, če se to vprašanje spravi jutri pred parlament.

Zastopniki opozicije v verifikacijskem odboru so nato vso stvar izročili

načelnikom opozicijskih skupin Davidoviću, dr. Spahu in dr. Korošču, ki so posetili skupščinskega predsednika Ljubo Jovanovića in pri njem protestirali zaradi tega. Jovanović jim je odgovoril, da stvar ne spada v njegovo pristojnost. Zato misli, da je korak načelnikov opozicijskih skupin usmerjen na napačen naslov. Jutri bo demokat Pešić stavil na predsedstvo skupščine v tem pogledu vprašanje in zahteval pojasnila.

Opozicija se boji, da večina ne bi preje sprejela proračun in bi se nato skupščina za določen čas odgodila ter bi se tako ne mogli verifikirati mandati HRSS. Načelniki opozicijskih strank nameravajo za ponedeljek pozvati v Beograd 20 Radićevih poslancev, katerih mandati so že verificirani in s tem prisilili večino, da se verifikacija takoj izvrši.

Seja zemljoradniškega kluba.

Beograd 21. marca. (ML) Nocoj je imel zemljoradniški klub seja, na kateri je pretesal položaj. Večinoma se je klub bavil z ođnošaji do radićevcev, glede katerih se je že dosegla nekaka podlaga pri porazgovorih z dr. Mačkom in Predavcem. Zemljoradniki smatrajo, da so jim radićevci še najbližja stranka, zlasti ker so jim oficijelno sporočili, da so najprej kmetška stranka, potem hrvatska in na zadnjem mestu šele republikanska. Klub je sklenil, da se nadaljuje porazgovori, ko pridejo Radićevci.

vi poslanci v Beograd. Pri tej priliki naj bi se razčistilo vprašanje razmerja kluba do opozicijskega bloka.

K tej stvari se doznava, da stoji zemljoradniški klub na stališču, da ne vstopi v bodočo vlado, ako se sporazume z blokom, tudi ne zato, da bi nadzoroval njeno delo, vendar pa bi ga podpiral v vseh onih vprašanjih, ki so na korist narodu in državi, posebno kar se tiče zakonskega predloga o agrarni banki, o invalidskem zakonu in o drugih važnih stvareh.

Makedonstvujušči ne odnehajo.

Sofija, 21. marca. (Z) Glavni štab makedonstvujuščih je sklenil, da ne opusti svoje namere, na spomlad vprizoriti v Južni Srbiji ustajo in sicer tako, da bi se vse bolgarske komitaške organizacije spravile v Južno Srbijo in začele tam pokoli. V tem trenutku bi imela vlada Cankova nalogo, da bi te vpad pred Evropo označila kot revolto naših državljanov v Južni Srbiji. Sklenjeno je zato in Cankov je ta sklep odobril, da se štab in vodstvo komitaške akcije že sedaj pričienjata prenašati v Južno Srbijo, zlasti v okolico Prilepa in Bitolja. Njihov prehod na naše ozem-

lje bi moral biti miren in neopažen od naših oblasti. V tem času pa bi morala bolgarska vlada nadaljevati z interniranjem mirnih beguncev in njihovih rodbin, da bi tem lažje vzdržale v taboriščih. Nasproti našim oblastem in Evropi bi se delala, kakor da lojalno izvršuje dane obljube. Sploh je sklenjeno, da oni bolgarski komiti, ki ostanejo v Bolgariji, ne gredo na naše ozemlje, da bi to čim legalneje izgledalo. Začasno naj bi se lotili kakega mirnega in poštenega posla, dokler oni, ki so prešli k nam, ne izvrše svoje naloge.

Odmetniki in rimski sporazum.

Beograd 21. marca. (Z) Po vesteh iz Nikšića so odmetniki pri zaslišanju izjavili, da jih je dovedel do predaje sporazum, ki je bil sklenjen med našo kraljevino in Italijo. Priznali so, da jim je Italija dajala orožje in municijo kakor tudi denar. Ukrcavanje in izkrcavanje se je vršilo med Ulčnjem in Barom. Ko je bil sklenjen sporazum, je Italija nehala podpirati odmetnike. Že samo dosega sporazuma je izzvala veliko potrtost med odmetniki in jih dovedla do tega, da so se predali. Odmetniki, ki so se sami izročili, so bili izpuščeni na svoje domove.

GRŠKI KRALJ NEODLOČEN.

A tene, 21. marca. (Z) Grška oblastva so prejela od kralja Jurija obvestilo, da je pripravljen proučiti pogoje, pod katerimi bi se mogel odpovedati prestolu in proučiti pogoje, ki mu jih je zato ponudila vlada. Ta sklep je bil napravljen, ko se je prej sestal rodbinski svet v Bukarešti na nasvet kraljice Marije.

MEDNARODNA ZADRUŽNA KONFERENCA V PRAGI.

Praga, 21. marca. (K) Danes je bila tukaj otvorjena mednarodna zadružna konferenca. Predsednik Masaryk bo sprejel člane izvrševalnega odbora.

ŽENSKA VOLILNA PRAVICA NA TURŠKEM.

Carigrad, 21. marca. (K) Narodna skupščina v Angori je včeraj sprejela zakon, ki podeljuje ženskam volilno pravico. V kratkem se ukine alkoholna prepoved.

KRVAVA VOLILNA BORBA.

Palermo, 21. marca. (Havas) V Palazzuolu so se spopadli fašisti in socialisti, pri čemer se je na obeh straneh streljalo. Karabinjerji so posegli vmes in so tudi oddali na množico več streliv. Ne ve se še, koliko je bilo žrtev.

Borzna poročila.

Beograd 21. marca. Devize. Dunaj 0.1148—0.1152, Budimpešta 0.10—0.12, Bukarešta 42.75—43.25, Zeneva 1409—1410, London 350.75—351.25, Milan 349—350, New York 81.60—81.75, Pariz 423—425, Praga 236.25—236.50.

Zagreb, 21. marca. Devize. Dunaj 0.1142—0.1162, Budimpešta 0.12—0.14, Bukarešta 42—43, Italija, izplačilo 348.50—351.50, ček 347.50—350.50, London, izplačilo 340.50—352.50, ček 348.50—351.50, New York, ček 81.10, Pariz 419.50—424.50, Praga 235.50—238.50, Švica 1408—1418, Valute. Dolarij 80.50—0, avstrijske krone 0.1125—0.1155, češkoslovaške krone 233—236, madžarske krone 0.09—0.

Curli, 21. marca. Beograd 7.10, New York 578.50, London 24.90, Pariz 29.30, Milan 24.80, Praga 16.7625, Budimpešta 0.0085, Bukarešta 3.05, Solija 4.15, Dunaj 0.00815.

Dunaj, 21. marca. Devize Beograd 688—692, Berlin 15.50—16.10, Budimpešta 0.91—1.01, Bukarešta 368—370, London 305.200—306.200, Milan 3024—3036, New York 70.935—71.185, Pariz 3682—3698, Praga 2057—2067, Solija 506—510, Curli 12.250—12.300, Valute. Dolarij 70.860—71.260, bolgarski levi 484—492, nemške marke 15.10—15.70, funti 303.400—305.000, francoski franki 3675—3705, lire 3035—3055, dinarij 867—873, romunski lei 362—366, švicarski franki 12.235—12.315, češkoslovaške krone 2040—2056, madžarske krone 0.84—0.94.

Praga, 21. marca. Beograd 43.35, Dunaj 4.88, Berlin 7.90, Rim 151.875, avstrijske krone 4.88, lire 152.75, Budimpešta 4.86, Pariz 183.75, London 150.175, New York 34.90, Curli 606.50.

Berlin, 21. marca. Beograd 5.48, Dunaj 6.08, Milan 17.96, Praga 12.21, Pariz 21.75, London 18.05, New York 4.19, Curli 72.62.

Ljubljana, 21. marca.

— Odobrena šolska knjiga. Ministrstvo prosvete je odobrilo atlas Mateja P. Ljujčiča, in se sme uporabljati v vseh šolah v državi.

— Plovitev po Donavi. Donavska paroplovna družba naznanja, da bo na Donavi s 1. aprilom odprt osebni promet. Blagovni promet se je na vseh linijah pričel že s 15. t. m.

— Umrli so v Ljubljani: Dne 19. marca: Angela Lesjak, hči kovinskega strugarja, 3 leta. — Alojzij Rožanc, tesarski pomočnik, 55 let. — Dne 20. marca: S. Liblosa

Vstopnina za osebo 10 Din.

spuščal, akoravno bi imel na račun demokratske politične nestrpnosti marsikaj povedati. H koncu naj samo še konstatiram, da se do zadnjega občnega zbora demokrati niso zmenili za nacionalizacijo zadrug.

kovčeg z obleko in perilom v vrednosti 6000 Din in ga skušal skriti v službenem vozu brzovlaka. Poštenjakoviča pa so nekateri navzoči opazili pri njegovem delu in ga ogradili policiji, ki mu je preiskovalce

izvajajo članice. 9. Vrhunske proste vaje.
izvajajo člani. 10. »Jutro«: ritmična študija
izvajajo članice: a) prebujenje, b) lutranja
vaja, c) ples, d) skupine, e) valček. 11. Na-

